

Zbigniew Świtalski

WŁASNOŚCI REGUŁ ZGODNOŚCI
DLA PRZEDZIAŁOWYCH
RELACJI PREFERENCJI

KONFERENCJA MPaR'23

Ustroń, 27.03.2023

WŁASNOŚCI REGUŁ ZGODNOŚCI DLA PRZEDZIAŁOWYCH RELACJI PREFERENCJI

- Preferencje stopniowalne
- Preferencje przedziałowe
- Reguły (metody) określania zgodności
- Własności reguł zgodności
- Podsumowanie

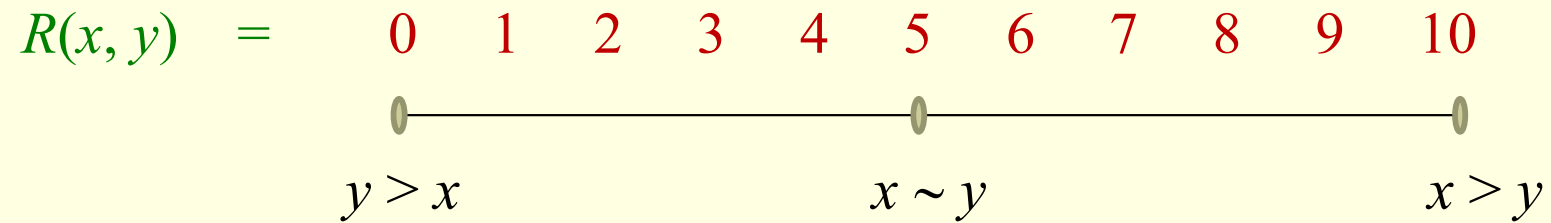
„ROZMIĘKCZANIE” TRADYCYJNYCH MODELI PREFERENCJI

- Preferencje rzeczywistych decydentów są niedokładne, niepewne, nieokreślone, rozmyte itd.
- Potrzeba uwzględnienia realnych preferencji w systemach wspomaganie decyzji, systemach uczenia maszynowego, sztucznej inteligencji itp.

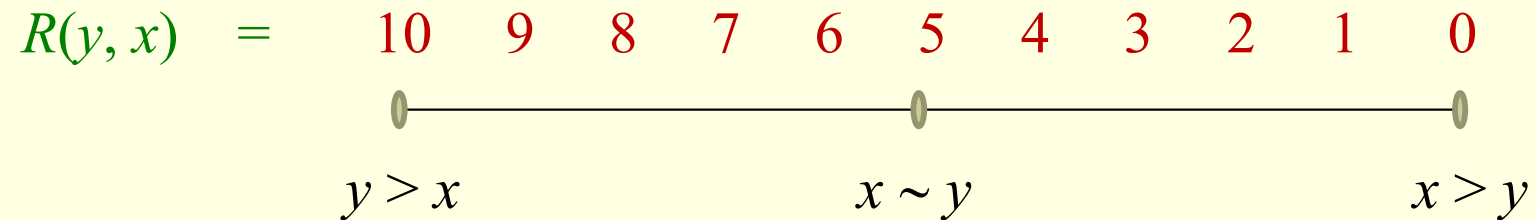
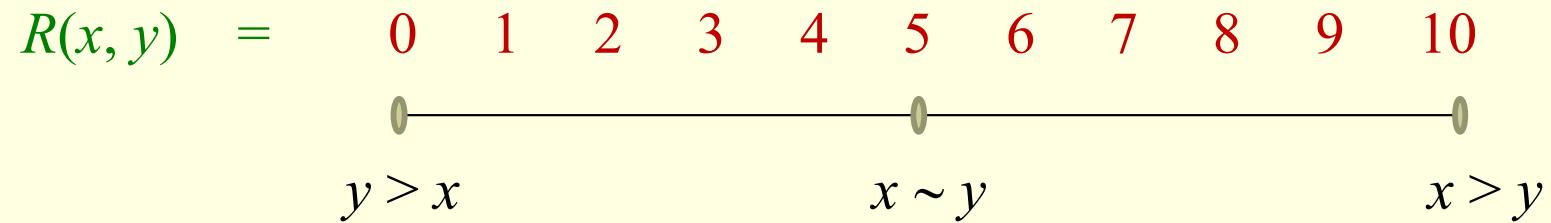
RELACJE STOPNIOWALNE

Skala $\{0, 1, \dots, 5, \dots, 9, 10\}$ lub $[0, 10]$

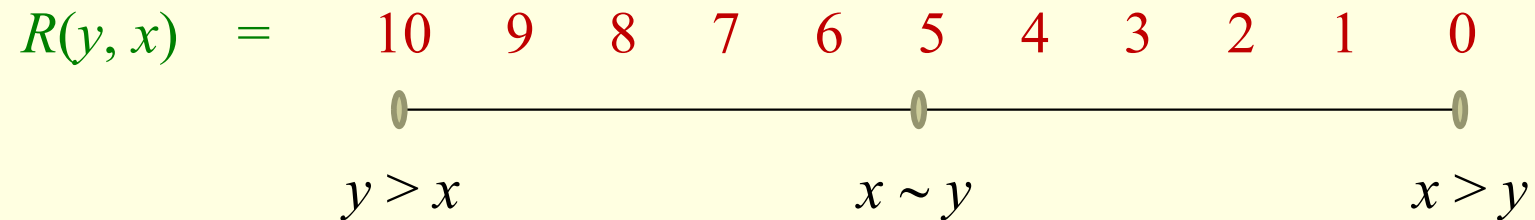
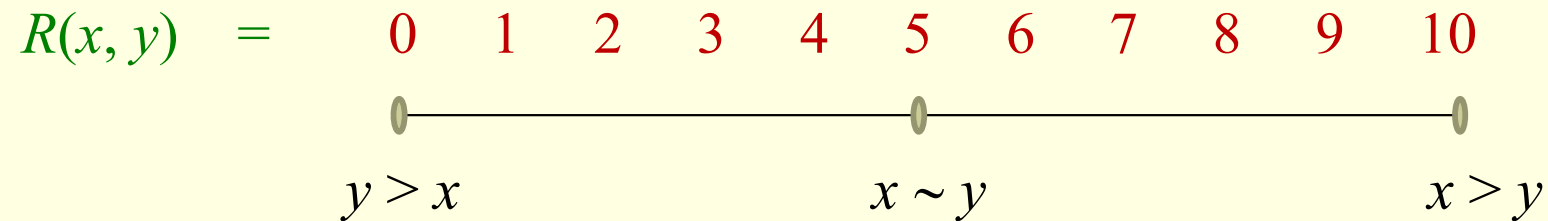
RELACJE STOPNIOWALNE

Skala $\{0, 1, \dots, 5, \dots, 9, 10\}$ lub $[0, 10]$

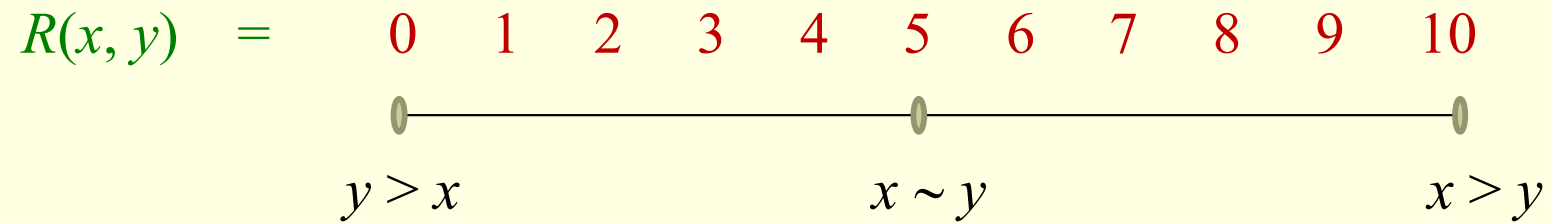
RELACJE STOPNIOWALNE

$$R(x, y) + R(y, x) = 10 \quad (\text{odwracalność, ipsodualność, reciprocity})$$

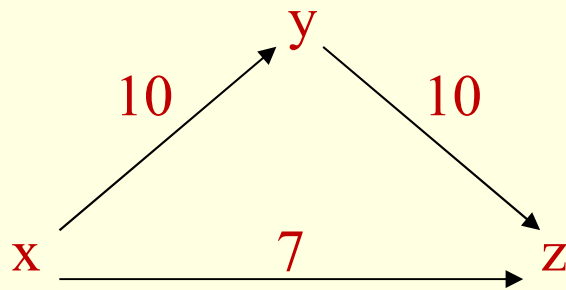
RELACJE STOPNIOWALNE

$$R(x, y) + R(y, x) = 10$$

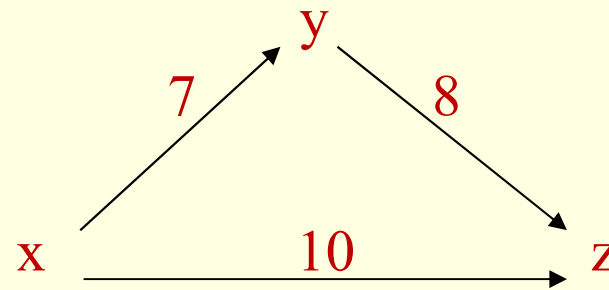

ZGODNOŚĆ DLA RELACJI STOPNIOWALNYCH

Jakie relacje są zgodne (przechodnie, racjonalne, niesprzeczne) ?

zgodna ?

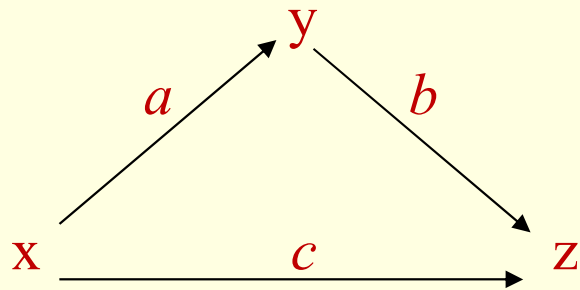

zgodna ?

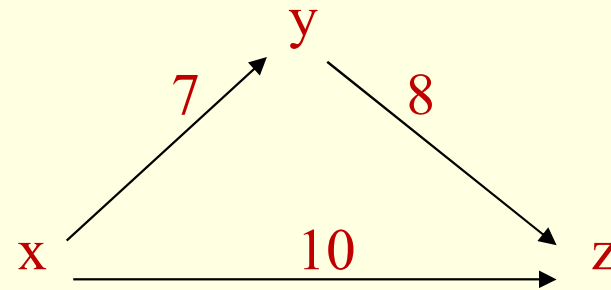

ZGODNOŚĆ DLA RELACJI STOPNIOWALNYCH

Warunek liniowy (Tanino, 1984)

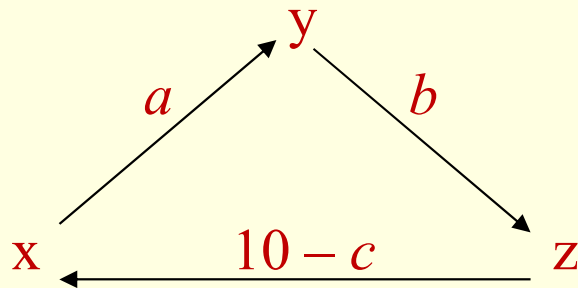
$$c = a + b - 5$$

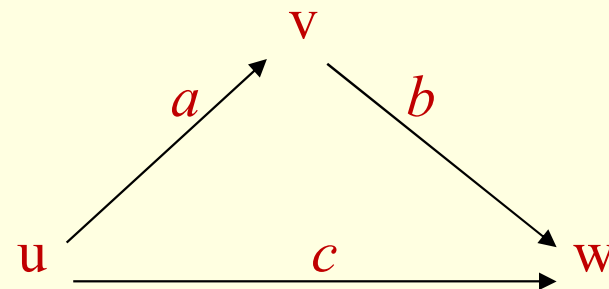
$$10 = 7 + 8 - 5$$

ZGODNOŚĆ DLA RELACJI STOPNIOWALNYCH

Warunki równoważne

$$a + b + 10 - c = 15$$

Istnieją liczby
 $u, v, w \in [0, 10]$ takie, że

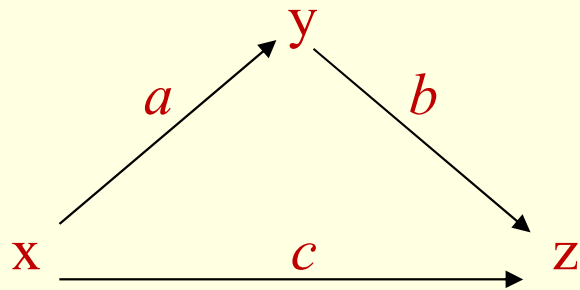
$$a = 0,5(u - v) + 5$$

$$b = 0,5(v - w) + 5$$

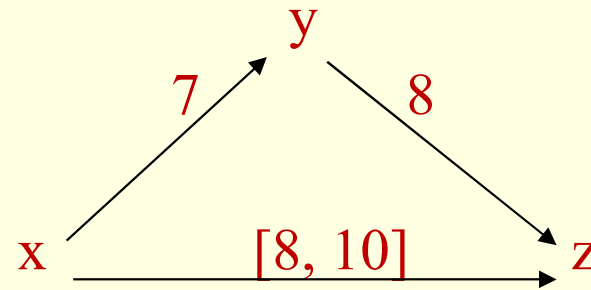
$$c = 0,5(u - w) + 5$$

ZGODNOŚĆ DLA RELACJI STOPNIOWALNYCH

Warunek nieliniowy (Świtalski, 2003)

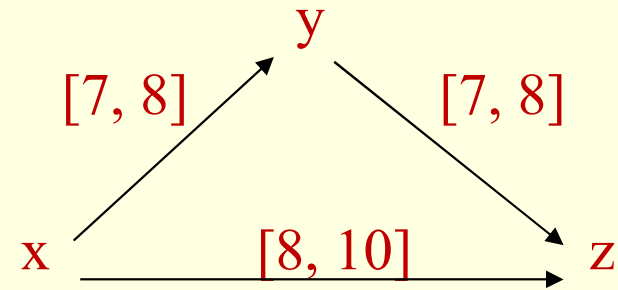
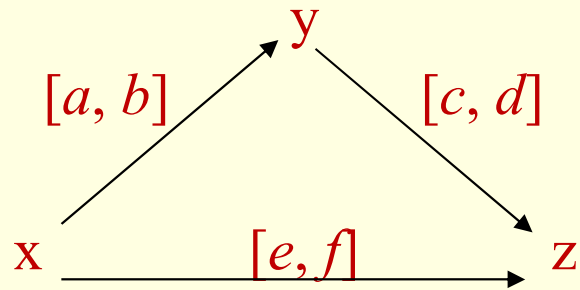
$$c \in [\max(a, b), a + b - 5]$$

$$\max(a, b) = 8$$

$$a + b - 5 = 10$$

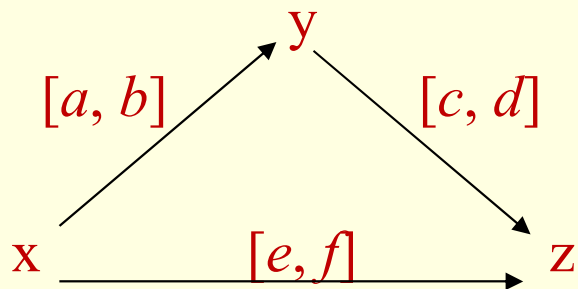
RELACJE PRZEDZIAŁOWE

zgodna ?

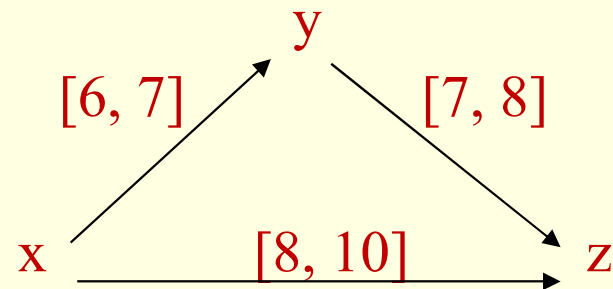
REGUŁY (METODY) OKREŚLANIA ZGODNOŚCI DLA RELACJI PRZEDZIAŁOWYCH

Metoda LZF (Liu, Zhang, Fu, 2012)

$$e = a + c - 5$$

$$f = b + d - 5$$

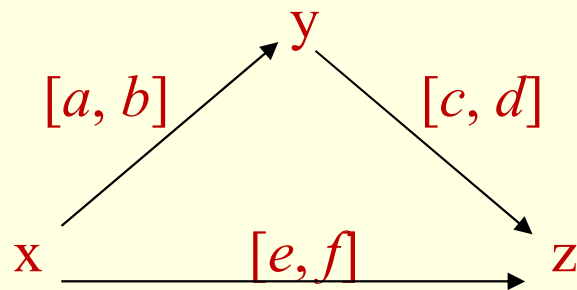

$$8 = 6 + 7 - 5$$

$$10 = 7 + 8 - 5$$

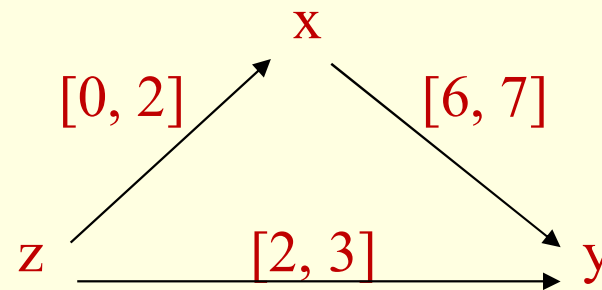
REGUŁY (METODY) OKREŚLANIA ZGODNOŚCI DLA RELACJI PRZEDZIAŁOWYCH

Permutujemy zbiór $\{x, y, z\} \rightarrow \{z, x, y\}$

$$e = a + c - 5$$

$$f = b + d - 5$$

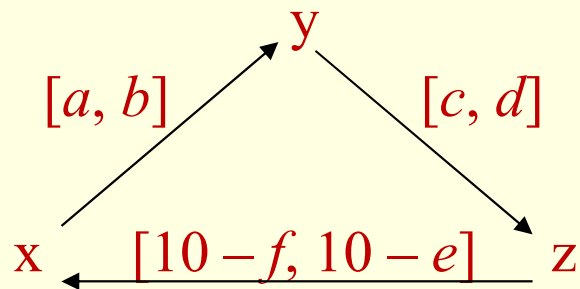

$$2 \neq 0 + 6 - 5$$

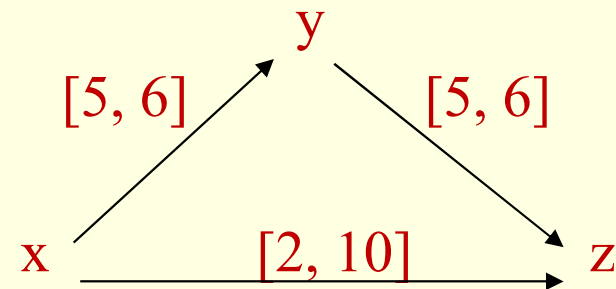
LZF-zgodność zależy od kolejności ustawienia elementów $\{x, y, z\}$!

REGUŁY (METODY) OKREŚLANIA ZGODNOŚCI DLA RELACJI PRZEDZIAŁOWYCH

Metoda WL (Wang, Li, 2012)

$$a + b + c + d + 10 - f + 10 - e = 30$$

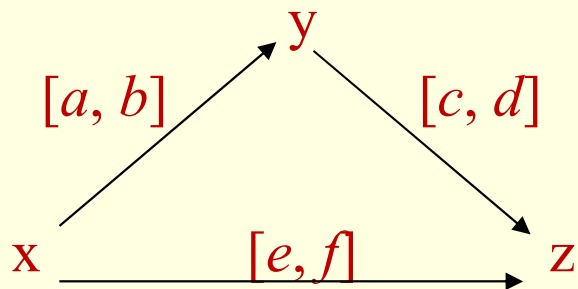

$$5 + 6 + 5 + 6 + 0 + 8 = 30$$

Metoda WL nie spełnia warunku przechodniości !
(jest niezmiennicza ze względu na permutacje)

REGUŁY (METODY) OKREŚLANIA ZGODNOŚCI DLA RELACJI PRZEDZIAŁOWYCH

Metoda K (Krejci, 2017)

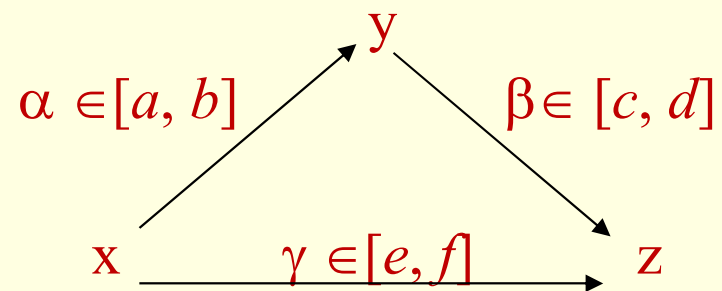
Istnieją liczby

$$\alpha \in [a, b] \quad \beta \in [c, d], \quad \gamma \in [e, f] \quad \text{takie, że} \quad \gamma = \alpha + \beta - 5$$

REGUŁY (METODY) OKREŚLANIA ZGODNOŚCI DLA RELACJI PRZEDZIAŁOWYCH

Metoda K (Krejci, 2017)

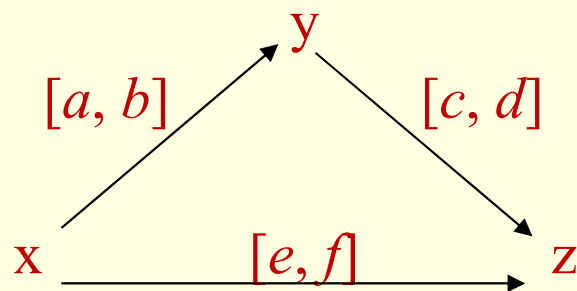

Istnieją liczby

$$\alpha \in [a, b] \quad \beta \in [c, d], \quad \gamma \in [e, f] \quad \text{takie, że} \quad \gamma = \alpha + \beta - 5$$

REGUŁY (METODY) OKREŚLANIA ZGODNOŚCI DLA RELACJI PRZEDZIAŁOWYCH

Metoda K (Krejci, 2017)

Nie spełnia warunku przechodniości
Niezmiennicza ze względu na permutacje

Istnieją liczby

$$u, v, w \in [0, 10]$$

oraz

$$\alpha \in [a, b] \quad \beta \in [c, d], \gamma \in [e, f] \quad \text{takie, że}$$

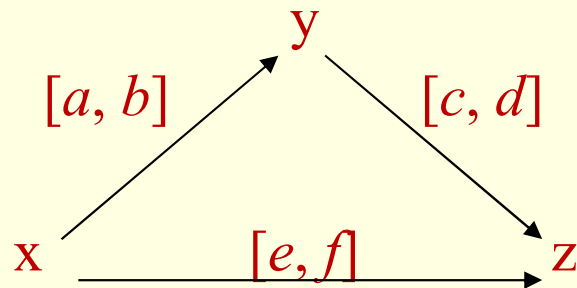
$$\alpha = 0,5(u - v) + 5$$

$$\beta = 0,5(v - w) + 5$$

$$\gamma = 0,5(u - w) + 5$$

REGUŁY (METODY) OKREŚLANIA ZGODNOŚCI DLA RELACJI PRZEDZIAŁOWYCH

Metoda XU (Xu, 2007)

Nie spełnia warunku przechodniości
Niezmiennicza ze względu na permutacje

Istnieją liczby
oraz

$$u, v, w \in [0, 10]$$

$$\alpha \in [a, b] \quad \beta \in [c, d], \gamma \in [e, f] \quad \text{takie, że}$$

$$\alpha = 0,5(u - v) + 5$$

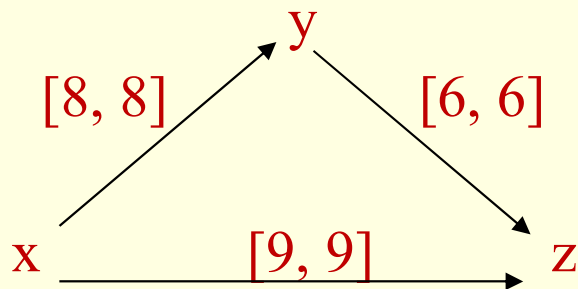
$$\beta = 0,5(v - w) + 5$$

$$\gamma = 0,5(u - w) + 5$$

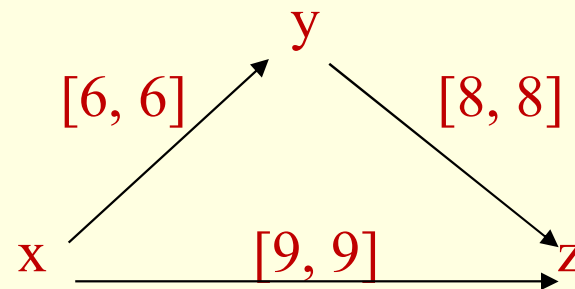
$$u + v + w = 10$$

REGUŁY (METODY) OKREŚLANIA ZGODNOŚCI DLA RELACJI PRZEDZIAŁOWYCH

Metoda XU nie spełnia warunku symetrii !

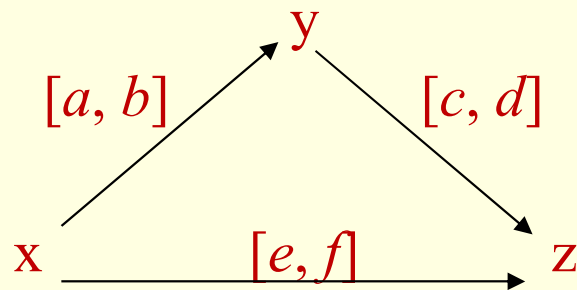
Jest XU-zgodna

Nie jest XU-zgodna !

REGUŁY (METODY) OKREŚLANIA ZGODNOŚCI DLA RELACJI PRZEDZIAŁOWYCH

Silna metoda Krejci SK (Krejci, 2017)

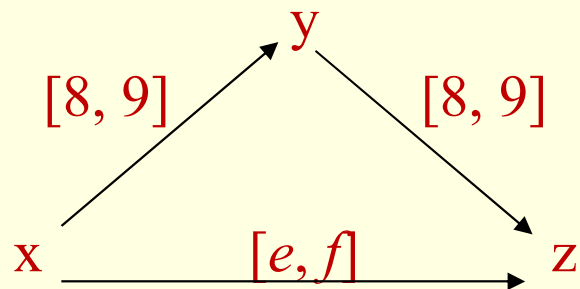
Spełnia warunek przechodniości
Niezmienicza ze względu na permutacje
Spełnia warunek symetrii

$$[e, f] \subseteq [a + c - 5, b + d - 5]$$

(podobnie dla innych permutacji)

REGUŁY (METODY) OKREŚLANIA ZGODNOŚCI DLA RELACJI PRZEDZIAŁOWYCH

Metoda SK nie spełnia warunku niepustości !

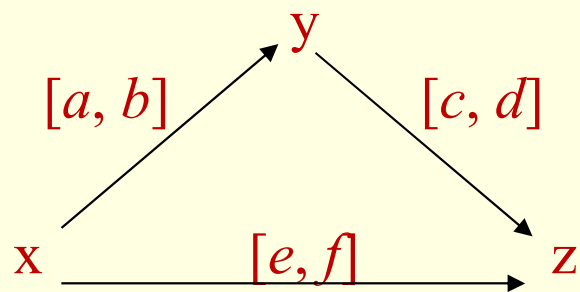
Nie można znaleźć przedziału $[e, f]$ tak, żeby relacja była SK-zgodna

$$[e, f] \subseteq [11, 13]$$

Niemożliwe !

REGUŁY (METODY) OKREŚLANIA ZGODNOŚCI DLA RELACJI PRZEDZIAŁOWYCH

Metoda CON (Świtalski, 2022)

Spełnia warunek przechodniości
Niezmieniczna ze względu na permutacje
Spełnia warunek symetrii
Spełnia warunek niepustości

$$[e, f] \subseteq [\max(a, c), b + d - 5] \quad (a, b, c, d \geq 5)$$

(podobnie dla innych permutacji)

POŻĄDANE WŁASNOŚCI DOBREJ METODY

Relacja M-zgodna to relacja zgodna według metody M

1. Niezmienniczość ze względu na permutacje (PI)

Relacja R ma własność PI jeśli

R jest M-zgodna $\Leftrightarrow R^\sigma$ jest M-zgodna

(R^σ jest to relacja otrzymana z R za pomocą permutacji σ)

2. Przechodniość (TR)

Relacja R ma własność TR jeśli dla dowolnego $\alpha \geq 5$:

R jest M-zgodna oraz $[a, b] \geq \alpha$, $[c, d] \geq \alpha \Rightarrow [e, f] \geq \alpha$

POŻĄDANE WŁASNOŚCI DOBREJ METODY

---

3. Symetria (SYM)

Relacja R ma własność SYM jeśli

R jest M-zgodna $\Leftrightarrow R^s$ jest M-zgodna

(R^s jest to relacja otrzymana z R poprzez zamianę $[a, b]$ i $[c, d]$)

4. Niepustość (NE)

Relacja R ma własność NE jeśli

Dla dowolnych $[a, b]$ i $[c, d]$ istnieje $[e, f]$ takie, że relacja

$R = ([a, b], [c, d], [e, f])$ jest M-zgodna

POŻĄDANE WŁASNOŚCI DOBREJ METODY

---

5. 3-redukowalność (3R)

Relacja R ma własność 3R jeśli

R jest M -zgodna w zbiorze $X \Leftrightarrow$

R jest M -zgodna w dowolnym 3-elementowym podzbiorze zbioru X

TABELA WŁASNOŚCI POSZCZEGÓLNYCH METOD

	LZF	WL	K	XU	SK	CON
PI	-	+	+	+	+	+
TR	+	-	-	-	+	+
SYM	+	+	+	-	+	+
NE	-	-	-	-	-	+
3R	+	+	+	-	+	+

LITERATURA

- [1] J. Krejčí, On additive consistency of interval fuzzy preference relations, *Comput. Ind. Eng.* 107 (2017) 128–140,
- [2] F. Liu, W.G. Zhang, J.H. Fu, A new method of obtaining the priority weights from an interval fuzzy preference relation, *Inf. Sci.* 185 (2012) 32–42,
- [3] Z.J. Wang, K.W. Li, Goal programming approaches to deriving interval weights based on interval fuzzy preference relations, *Inf. Sci.* 193 (2012) 180–198,
- [4] Z. Xu, A survey of fuzzy preference relations, *Int. J. Gen. Syst.* 36 (2007) 179–203,
- [5] Z. Świtalski, General consistency conditions for fuzzy interval-valued preference relations, *Fuzzy Sets Syst.* 443(A) (2022) 137-159